

Dosarul nr. 3ra-85/23
2-21040644-01-3ra-25012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: V. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNCHEIERE

07 august 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată
depusă de Eugenia Morari împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la
anularea actului administrativ, obligarea autorității de a elibera copiile actelor și
obligarea autorității de a iniția procedura disciplinară,
împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 18 martie 2021, Eugenia Morari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ,
obligarea autorității de a elibera copiile actelor și obligarea autorității de a iniția
procedura disciplinară.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 22 ianuarie 2021, a expediat în adresa
Direcției generale administrare fiscală Nord din cadrul Serviciului Fiscal de Stat
cererea, înregistrată la 25 ianuarie 2021 cu nr. 1050-SF, prin care a solicitat
eliberarea actelor referitoare la inițierea și suspendarea procedurii de verificare
fiscală prealabile a contribuabilului Eugenia Morari.

La 10 februarie 2021, neprimind niciun răspuns, a depus cerere prealabilă,
solicitând obligarea Direcției generale administrare fiscală Nord din cadrul
Serviciului Fiscal de Stat să elibereze copiile actelor și să fie inițiată procedura
disciplinară în privința funcționarilor fiscali care au admis încălcarea dreptului la
informare.

La 22 februarie 2021, a primit înștiințarea cu nr. 26-12/1- 12/1846F,
semnată de directorul Serviciului Fiscal de Stat, prin care a fost informată că
mandatul avocatului Sergiu Moraru, anexat la cererea prealabilă, nu corespunde
cerințelor pct.8 al Hotărârii Guvernului nr.158 din 28.02.2013 „Cu privire la
aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al
avocatului stagiar” și necesitatea prezentării procurii în termen de 5 zile de la
comunicarea scrisorii.

Astfel, la 26 februarie 2021, a depus la Serviciul Fiscal de Stat copia mandatului nr. 1398439 din 20 ianuarie 2021, care a fost întocmit în conformitate cu cerințele actelor normative în vigoare, având pe verso semnătura Eugeniei Morari, înlăturând obiecțiile menționate în scrisoarea nr. 26-12/1-12/1846F din 22 februarie 2021.

La 03 martie 2021 prin scrisoarea nr. 26-12/1-12/22521 a Serviciului Fiscal de Stat, a fost informată că petiția din 10 februarie 2021, depusă în interesele Eugeniei Morari nu se examinează, deoarece nu a fost prezentată procura, ci doar copia mandatului.

Reclamanta a indicat că răspunsul nr. 26-12/1-12/22521 din 03 martie 2021, este ilegal, întocmit arbitrar și aduce atingere drepturilor sale, urmând a fi anulat din următoarele considerente.

A explicat că, persoanei fizice Eugenia Morari i s-a adus atingere drepturilor și intereselor sale legitime, garantate de art. 8 alin. (1) lit. b) din Codul fiscal, de a se bucura de o atitudine corectă din partea organelor cu atribuții de administrare fiscală și a persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora.

În această ordine de idei a invocat că, lipsa unei reacții prompte a Serviciului Fiscal de Stat la solicitarea de eliberare a actelor emise în legătură cu persoana fizică Eugenia Morari, invocând aspecte formale ce țin de împuternicirile reprezentantului, denotă tendențiozitatea și caracterul abuziv al acțiunilor funcționarilor fiscali. Or, formulările din corespondența cu Serviciul Fiscal de Stat denotă lipsa profesionismului, inducerea intenționată în eroare și, în final, nedorința eliberării actelor solicitate în privința persoanei fizice Eugenia Morari.

A notat că, ilegalitatea răspunsului rezidă în încălcarea flagrantă a următoarelor principii: - de eficiență (art.28 din Codul administrativ), care prevede că procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului; - de proporționalitate (art.29 din Codul administrativ), care reglementează că, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității; - de motivare (art.31 din Codul administrativ), care stipulează că actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.

Serviciul Fiscal de Stat prin refuzul de examinarea a petiției din 10 februarie 2021, depusă în interesele doamnei Eugenia Morari, denotă lipsă de eficiență și acționează disproporționat, iar motivațiile sunt contradictorii. Funcționarii fiscali au invocat încălcări formale din partea petiționarului și reprezentantului său, au creat impedimente birocratice la examinarea cererii Eugeniei Morari și au omis verificarea legalității propriilor acțiuni. Indică că, atunci când autoritatea publică în răspunsurile sale formulează motiveri contradictorii, care sugerează că petiționarul sau reprezentantul său pot opta pentru un anumit comportament, iar ulterior lasă fără examinare cererea inițială, denotă că organul fiscal, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, nu acționează cu bună-credință, în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Un alt aspect ce denotă ilegalitatea răspunsului rezidă în polemica inițiată pe marginea împuternicirilor reprezentantului contribuabilului Eugenia Morari. Or, conform prevederile Codului fiscal este permis ca contribuabilul să fie reprezentat în raport cu Serviciul Fiscal de Stat de către un avocat, care certifică împuternicirile

sale prin mandat. În acest sens sunt relevante prevederile art. 129 pct. 5) din Codul fiscal, care definește că reprezentant al contribuabilului (al persoanei) este avocatul investit cu împuterniciri conform legislației; art. 242 din Codul fiscal, care stipulează că persoana trasă la răspundere pentru încălcare fiscală poate beneficia de asistența unui avocat căruia îi încredințează exercitarea, în numele său, a drepturilor menționate; art. 244 alin. (6) din Codul fiscal, care prevede că împuternicirile avocatului se certifică prin mandat.

Reclamanta a solicitat anularea răspunsului nr.26-12/1-1/22521 din 03.03.2021, semnat de directorul Serviciului Fiscal de Stat, dl Pușcuța Sergiu, ca ilegal; obligarea Direcției generale administrare fiscală Nord din cadrul Serviciului Fiscal de Stat să elibereze contribuabilului Eugenia Morari copiile actelor solicitate; obligarea Serviciului Fiscal de Stat să inițieze procedura disciplinară în privința funcționarilor fiscali care au admis încălcarea drepturilor și intereselor contribuabilului Eugenia Morari.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 15 februarie 2022, s-a admis parțial acțiunea.

S-a obligat Serviciul Fiscal de Stat prin intermediul Direcției generale administrare fiscală Nord în condițiile legii să elibereze Eugeniei Morari informația solicitată prin cererea nr. S-463 din 22 ianuarie 2021. În rest, pretențiile reclamantei s-au respins ca neîntemeiate.

La 02 martie 2022, cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Serviciul Fiscal de Stat a depus apelul nemotivat, iar la 27 mai 2022, cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 15 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău sediul Râșcani, solicitând casarea actului judecătoresc cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2022, s-a respins cererea de apel depusă de Serviciul Fiscal de Stat și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Râșcani din 15 februarie 2022.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că obiectul acțiunii de contencios administrativ îl constituie de fapt cerința reclamantei Morari Eugenia în circumstanțele expuse privind obligarea Serviciului Fiscal de Stat prin intermediul Direcției generale administrare fiscală Nord în condițiile legii să elibereze reclamantei Morari Eugenia informația solicitată prin cererea nr. S-463 din 22.01.2021.

Instanța de apel a remarcat că, raporturile dintre furnizorul de informații și persoana fizică și/sau juridică în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informație sînt reglementate de legiuitor prin Legea cu privire la accesul la informație nr.982 din 11.05.2000, care la art.1 al Legii privind accesul la informație, prezenta lege reglementează: a) raporturile dintre furnizorul de informații și persoana fizică și/sau juridică în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informație; b) principiile, condițiile, căile și modul de realizare a accesului la informațiile oficiale, aflate în posesia furnizorilor de informații; d) drepturile solicitanților informației; e) obligațiile furnizorilor de informații în procesul asigurării accesului la informațiile oficiale; f) modalitatea apărării dreptului de acces la informație.

Nu constituie obiect al prezentei legi raporturile care au legătură tangențială cu raporturile enumerate în alineatul (1) al prezentului articol și se referă la: a) colectarea, prelucrarea, depozitarea și garantarea integrității informațiilor; b) prezentarea obligatorie a informațiilor prevăzute de lege de către persoane private autorităților publice, instituțiilor publice; c) accesul autorităților publice, instituțiilor publice, persoanelor fizice și/sau juridice, abilitate cu gestionarea unor servicii publice, la informațiile aflate în posesia altor asemenea autorități publice, instituții publice, persoane fizice și/sau juridice; d) fiimizarea informațiilor referitoare la propria activitate de către persoane fizice și juridice private, partide și formațiuni social-politice, fundații, asociații obștești.

Potrivit art.2 al Legii privind accesul la informație, prezenta lege are drept scop: a) crearea cadrului normativ general al accesului la informațiile oficiale; b) eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților publice și a instituțiilor publice; c) stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic.

În conformitate cu prevederile art.4 alin.(1), (2) din aceeași Lege prevede că, oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale. Exercitarea drepturilor prevăzute în alineatul (1) al prezentului articol poate fi supusă unor restricții pentru motive specifice, ce corespund principiilor dreptului internațional, inclusiv pentru apărarea securității naționale sau vieții private a persoanei.

Potrivit art.5 al Legii privind accesul la informație, subiecți ai prezentei legi sînt furnizorul de informații și solicitantul informației. Furnizori de informații, adică posesori ai informațiilor oficiale, obligați să le furnizeze solicitanților în condițiile prezentei legi, sînt: a) autoritățile publice centrale și locale - autoritățile administrației de stat, prevăzute în Constituția Republicii Moldova și anume: Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, administrația publică, autoritatea judecătorească; b) instituțiile publice centrale și locale - organizațiile fondate de către stat în persoana autorităților publice și finanțate de la bugetul de stat, care au ca scop efectuarea atribuțiilor de administrare, social-culturale și altor atribuții cu caracter necomercial; c) persoanele fizice și juridice care, în baza legii sau a contractului cu autoritatea publică ori instituția publică, sînt abilitate cu gestionarea unor servicii publice și culeg, selectează, posedă, păstrează, dispun de informații oficiale. Pot solicita informații oficiale, în condițiile prezentei legi: a) orice cetățean al Republicii Moldova; b) cetățenii altor state, care au domiciliul sau reședința pe teritoriul Republicii Moldova; c) apatrizii stabiliți cu domiciliul sau cu reședința pe teritoriul Republicii Moldova.

Potrivit art.6 al Legii privind accesul la informație, în sensul prezentei legi, informații oficiale sînt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

Conform art.10 al Legii cu privire la accesul la informație nr.982 din 11.05.2000, persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la

informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

În conformitate cu art.244 din Codul Fiscal, persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă este înfățișată de reprezentantul ei legal (părinte, înfiitor, tutore, curator). Acesta va prezenta autorității care examinează cazul certificatul împuternicirilor. Reprezentantul legal efectuează, personal sau prin reprezentant, toate acțiunile de care are dreptul, cu restricțiile prevăzute de lege. Împuternicirile reprezentantului altul decât cel legal trebuie să fie confirmate printr-o procură, eliberată în conformitate cu prezentul articol, sau printr-un document ce atestă funcția ori împuternicirile pe care le deține – în cazul conducătorului persoanei juridice. Procura dată de o persoană fizică se autentifică, după caz: de notar, de secretarul primăriei satului (comunei), de administrația (conducerea) persoanei la care lucrează sau învață mandantul, de administrația instituției curativ-profilactice staționare în care mandantul se află pentru tratament, de comandantul (șeful) unității militare – dacă mandantul este militar – sau de șeful locului de detențiune – dacă mandantul se află în detențiune. Procura din partea unei persoane juridice se eliberează de conducătorul ei (locțiitorul acestuia). Împuternicirile avocatului se certifică prin mandat.

În conformitate cu art.80 alin.(7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 8 alin.(1) lit. (d) a Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19.07.2002, avocații acordă persoanelor fizice și juridice următoarele genuri de asistență juridică calificată reprezintă interesele lor în materie juridică în relațiile cu autoritățile publice, notarii publici, executorii judecătorești și cu alte persoane fizice și juridice.

Iar, potrivit art.53 alin. (1) lit. (f) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19.07.2002, avocatul are dreptul să prezinte organelor competente cereri și demersuri. Conform art. 53 alin. (1) lit. a), c) d) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19.07.2002, avocatul are dreptul să reprezinte interesele legitime ale clientului în instanțele de judecată, în organele de drept, în autoritățile publice, în alte organizații. Avocatul are dreptul să colecteze independent, să fixeze și să prezinte informații referitoare la circumstanțele cauzei. Avocatul are dreptul să solicite informații, referințe și copii ale actelor necesare pentru acordarea asistenței juridice instanțelor judecătorești, organelor de drept, autorităților publice, altor organizații, care sînt obligate să elibereze actele solicitate în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 8 Cod Fiscal, prevede că, contribuabilul are dreptul; a) să obțină pe gratis de la Serviciul Fiscal de Stat și serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale informații despre impozitele și taxele în vigoare, precum și despre actele normative care reglementează modul și condițiile de achitare a acestora; b) să se bucure de o atitudine corectă din partea organelor cu atribuții de administrare fiscală și a persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora; c) să-și reprezinte interesele în organele cu atribuții de administrare fiscală personal sau prin intermediul reprezentantului său; g) să conteste, în modul stabilit de legislație, deciziile, acțiunile sau inacțiunea organelor cu atribuții de administrare fiscală și ale

persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora; h) să beneficieze de alte drepturi stabilite de legislația fiscală. Prin noțiune de reprezentant al contribuabilului (al persoanei) se înțelege persoană care acționează în baza unei procuri, eliberate în conformitate cu legislația; avocat învestit cu împuterniciri conform legislației; părinte, înfietor, tutore sau curator în cazul persoanei fizice lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă; alte persoane care, conform legislației, pot avea calitatea de reprezentant

Instanța de apel a notat că, la 22 ianuarie 2021, avocatul Moraru Sergiu, acționând în interesele reclamantei Morari Eugenia, a expediat la adresa electronică a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, cererea privind eliberarea actelor, prin care a solicitat eliberarea copieii deciziei de inițiere a controlului fiscal și copieii actului în temeiul căruia a fost suspendat controlul fiscal la persoana fizică Morari Eugenia (f.d.5 dosar administrativ).

Pentru confirmarea împuternicirilor de a acționa în numele Eugeniei Morari, avocatul Moraru Sergiu a anexat copia de pe mandatul avocațional seria MA nr.139839 din 20 ianuarie 2021 (f.d.6, 16-17 dosar administrativ).

Instanța de apel a invocat că, pentru adresarea cu cerere către Serviciul Fiscal de Stat nu este necesar ca reprezentantul legal să fie reprezentat atât prin mandat cât și prin procură, or se constată că, prin conjuncția “sau” se indică necesitatea de a alege între două situații alternative, care se exclud una pe alta, adică fie în bază de mandat fie reprezentat în bază de procură.

Astfel, în speță, reprezentantul legal al persoanei este avocatul Moraru Sergiu, care în baza mandatului este învestit cu împuterniciri conform legislației și care prezintă interesele ultimei. Conform pct. 6 alin. (2) lit. b) din Hotărârea Guvernului cu privire la probarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013, formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe verso se înserează: a) împuternicirile avocatului; al) numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

La fel, prevederile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 consemnează că, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege.

Se atestă că, pe verso-ul mandatului avocațional seria MA nr. 1398439 din 20 ianuarie 2021 sunt enumerate împuternicirile acordate de reprezentat avocatului, acestea sunt certificate prin semnătura olografă a reclamantei Morari Eugenia, conform Hotărârii Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013. Astfel, coroborarea prevederilor art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă cu dispozițiile pct. 6 alin. (2), pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013, instituie elementul obligatoriu - semnătura olografa a reprezentatului și ale avocatului aplicate pe versoul mandatului ca fiind un element imperativ de valabilitate al împuternicirilor, circumstanță ce se reține ca fiind prezentă în cazul din speță.

Astfel, instanța de apel a relatat că Codul administrativ, de rând cu alte acte normative, este parte din legislația administrativă ce reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură, inter alia, reglementarea raporturilor administrative la desfășurarea activității administrative. Totuși, potrivit Codului administrativ, care

detaliază aplicarea dreptului constituțional de apărare, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile Codului administrativ numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor Codului respectiv (articolul 2 alin.(2)).

În acest context, instanța de apel a concluzionat că raporturile referitoare la reprezentarea contribuabililor în organele fiscale, sunt reglementate de Codul fiscal, lege care este una special, în raport cu Codul administrativ și care nu vine în contradicție cu principiile acestuia.

Astfel, la emiterea refuzului Serviciului Fiscal de Stat nr.26-12/1-1/22521 din 03.03.2021, pârâtul nu și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu scopul acordat de lege, or potrivit art. 137 alin.(1) - (4) Cod administrativ, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

Instanța de apel a remarcat că autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, potrivit căruia autoritățile publice „trebuie” să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Prin urmare, Serviciul Fiscal de Stat era obligat prin lege să își exercite discreția, însă fără erori discreționare.

La 28 noiembrie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Iar, la 3 februarie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs motivat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii de respingere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs Serviciul Fiscal de Stat a menționat că controlul fiscal poate fi inițiat doar după finalizarea etapei de verificare fiscală prealabilă, care la caz a fost suspendată.

Mai mult ca atât, a indicat că Serviciul Fiscal de Stat a utilizat dreptul discreționar în strictă conformitate cu legislația în vigoare, or, art. 81 din Codul de procedură civilă, prevede că împuternicirile pe care este în drept să le întreprindă avocatul exclusiv în raport cu instanța de judecată.

Astfel, mandatul avocatului nu acordă împuterniciri de a se adresa la Serviciul Fiscal de Stat, or în situația în care avocatul este împuternicit de către client cu alte drepturi decât cele stabilite de art. 81 din Codul de procedură civilă,

acestea urmează a fi consemnate într-o procură, cu specificarea în mandat a textului „Conform procurii anexate”.

Prin urmare, nu pot fi reținute aserțiunile instanței de apel și a instanței de fond aferent refuzului Serviciului Fiscal de Stat de a primi și examina cererea de furnizare a informației pe motivul lipsei împuternicirilor și că prezentarea mandatului de către avocat probează prezența împuternicirilor din partea reprezentantului, nefiind necesară și o procură suplimentară.

Astfel, raporturile apărute între Sergiu Moraru și Serviciul Fiscal de Stat sunt raporturi administrative.

Conform art. 60 alin. (2) lit. c) din Codul administrativ, dacă cererea nu este completă, autoritatea publică propune petiționarului să prezinte actele lipsă și stabilește un termen în acest sens.

La fel, potrivit art. 76 alin. (2) din Codul administrativ, dacă petiția nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 72 alin. (3) sau art. 75 alin. (1) lit. c) –e), solicitantului i se indică asupra neajunsurilor și i se acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea lor. În cazul în care petiționarul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, petiția nu se examinează.

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Morari Eugenia nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost notificat participanților la proces la 24 noiembrie 2022 (f.d.137). Este cert și faptul că la 28 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.138-140).

Decizia motivată din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată la adresa electronică a recurentului Serviciul Fiscal de Stat, la 11 ianuarie 2023, potrivit extrasului din poșta electronică, anexat la materialele dosarului (f. d.143).

Se mai constată că la 03 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, Serviciul Fiscal de Stat a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d.144-149).

Astfel, recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat împotriva deciziei din 23 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea temeiurilor admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Mariana Ursachi

Ion Malanciuc